

Mühendis Dünyası: Aklın Yolu Bir midir?

Birlik Eleştirisi _4 (Dil Sorunu _5)

Aydın Tuncel
Tuncell Muhendislik Enstrumantasyon Ltd.

Boru üzerine monte(takılı) 0-16 bar a , 4...20mA analog akım çıkışlı, 2-telli, 24 VDC, ½" NPT M bağlantılı ve dijital göstergeli, IP66 koruma sınıfına haiz, komple paslanmaz çelik enstruman "basınç transmitteri"nin kendisini tanımlıyor? Şu soruların cevapları sipariş edilen enstrumanda bulabiliriz: çıkış, kaç telli, besleme voltajı ve türü, bağlantı biçimi, göstergesi, hortumla yıkanabileceği, akışkanın ve yıkama sıvısına uygunluğu, daha da ileri gidersek peak basınçlara mukavemeti, dönüştürücü tipi(piezo resistive,...),...ve çalışma aralığı? Tıpkı "son sınıf mühendislik öğrencisi yeğenime" "momentum nedir?" diye sorduğum da aldığım yanıt "mv" dir gibi? Peki "mv" nedir? "mv" " momentum"dur? Peki "momentum" nedir? Çalışma aralığı 0-16bar a ise 0 bar a, 8bar a , 16bar a nedir? Televizyonun kumandası ile kanallar(frekanslar) arasında hareket etmek bize "television"un ne olduğu bilgisini verir mi? Yazılarımın Lise öğrencileri tarafından da okunduğunu biliyorum bu neden ile örneğimi güçlendirmek istiyorum; benim gibi eski bir otomobile'e sahipsiniz ve sık olarak oto-tamircisine gidiyorsunuz; ustaya şunu soralım: otomobil nedir? Sonra da fabrikasına soralım: otomobil nedir?

Aristoteles, Fizik ders notlarında nesnelerin araştırmasına herhangi bölümü için girildiğinde; nesnenin ilkeleri, şartları veya elementleri ile nesnenin bilgisine sahip olunabileceğini bildiriyor. Sadece nesnenin kendisi değil nesnenin koşullara bağlı olanağı(potansiyeli) bilgisini bize vermeli(örneğin su pompalanırken elektrik kesildi ve su "pressure" dediğimiz olanağını yitirdi). Nesnelerin bilgisini veya nesnelerin koşullara bağlı olanaklarını ve dönüşümlerinin bilgisini bize terimler verecek. Araştırmamızın başkaları tarafından tekrar araştırılmasının gerekmemesi için araştırmamızın başkaları tarafından her parçası, ilkeleri, şartları ve olanaklarının anlaşılması gerekiyor; bu şekilde Kopernik araştırması Galileo tarafından da anlaşıldı. Araştırmamızın anlaşılması kullanacağımız terimler, semboller ve açıklamalar ile mümkün olabilir. Terimleri köklerden türetirken mevcut anlamları içinde hangisinin kullanıldığı da apaçık olmalıdır. "Bilim ve Ütopya" adlı aylık dergide Talat Halman(ki kendisi Türkiye'nin ilk Kültür Bakanıdır); "Benim için dile saygı çok önemlidir. Kendi dilimizi temiz tutmaya, yabancı kelimelerin istilasından uzak tutmaya çalışıyorum.(...) İlk computer'ler geldiğinde "kompüter" diyorduk. Fakat Profesör Aydın Köksal çıktı, bilgisayarla ilgili birçok terim yarattı. Bugün artık pek az insanımız "kompüter" diyor. Kelimeleri yaratmazsak kavramlardan uzak kalacağız. O kavramları öğrenebilmek ve kullanabilmek için birkaç yabancı dili mükemmel bilmek zorunluluğu doğacak." Gerçektende "computo" nun bir anlamı da "saymak", peki "bilginin sayılması" ne demek? Alev Alatlı isimli ikinci bir söyleşisinde "iyi bir ikinci olmak için en az beş altı lisan bilmek gerekir" demişti, neyse ki biz mühendisler için bu daha az; çünkü ekinin aksine mühendislik ve felsefe çağlar boyunca tek dil ile yapıldı; Latince. En azından Latince iyi bir sözlüğe sahip olmadan İngilizce biliyorum demek bile büyük laf etmektir. **Taş yere düşmüyor, biz düştüğünü zannediyoruz.** Bana sorarsanız "**Aklın Yolu Bir Değildir**"; "akıl yanlışları ve kolayı sever" ama "**doğanın mantığı**" dersiniz "**evet**" "**bir**"dir.